

PROGRAM STUDIÓW
Kierunek studiów: PRACA SOCJALNA
Obowiązuje od roku akademickiego: 2020/2021

Część I. Informacje ogólne.

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: **WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI**
2. Poziom kształcenia: **DRUGI STOPIEŃ**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**
4. Liczba semestrów: **4**
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: **121**
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów: **studia stacjonarne 925, studia niestacjonarne 544**
7. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu: **14.05.2020**
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
pedagogika	63%
Nazwy poszczególnych dyscyplin	Procentowy udział poszczególnych dyscyplin
nauki socjologiczne	10%
nauki o komunikacji społecznej i mediach	7%
psychologia	5%
nauki prawne	4%
filozofia	4%
językoznawstwo	3%
nauki o polityce i administracji	2%
informatyka	1%
nauki o kulturze i religii	1%
Razem:	100 %

Część II. Efekty uczenia się.

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ
WIEDZA, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	KA7_WG1	rozumie źródła pracy socjalnej; zna terminologię używaną w pracy socjalnej oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym
	KA7_WG2	ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o miejscu pracy socjalnej w systemie nauk społecznych oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi
	KA7_WG3	zna istotę klasycznych oraz nowych podejść w pracy socjalnej; ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o strukturze i funkcjonowaniu pomocy społecznej
	KA7_WG4	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procesów społecznych oraz możliwości i ograniczeń rozwojowych człowieka w świetle teorii naukowych
	KA7_WG5	ma rozszerzoną wiedzę o różnych rodzajach struktur, więzi społecznych i instytucjach życia społecznego oraz zachodzących między nimi relacjach
	KA7_WG6	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat problemów społecznych, ich mechanizmów, genezy, identyfikacji oraz strategii ich rozwiązywania; posiada rozszerzoną wiedzę z obszaru nauk społecznych wyjaśniającą funkcjonowanie pracy socjalnej w Polsce
	KA7_WG7	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat metod i modeli pracy socjalnej z jednostką, grupą i społecznością; posiada rozszerzoną wiedzę dotyczącą struktury prowadzenia diagnozy jednostek i grup
	KA7_WG8	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o działaniach edukacyjnych, opiekuńczo – wychowawczych, terapeutycznych, profilaktycznych w obrębie różnych struktur społecznych
P7S_WK	KA7_WK1	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat ekonomicznych, prawnych, etycznych i innych uwarunkowań działalności zawodowej
	KA7_WK2	posiada rozszerzoną wiedzę o prawach i obowiązkach pracownika socjalnego zatrudnionego w instytucjach rządowych i pozarządowych.
	KA7_WK3	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych
	KA7_WK4	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać znaczenia określonych norm społecznych oraz wzajemne relacje pomiędzy tymi normami w ujęciu interdyscyplinarnym
	KA7_WK5	dostrzega związki między różnymi zjawiskami kulturowymi i społecznymi
UMIEJĘTNOŚCI, absolwent potrafi:		
P7S_UW	KA7_UW1	zna metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania i przetwarzania danych oraz nowoczesne technologie (ICT) stosowane w dyscyplinie do opisu i diagnozowania problemów, instytucji i struktur w obszarze pomocy społecznej
	KA7_UW2	potrafi wykorzystywać i integrować interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych.

	KA7_UW3	posiada pogłębione umiejętności obserwowania i interpretowania zjawisk społecznych przy użyciu różnych źródeł oraz interpretowania ich z punktu widzenia mechanizmów rządzących zjawiskami społecznymi; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działań w pracy socjalnej
	KA7_UW4	potrafi sprawnie posługiwać się i ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami pracy socjalnej
	KA7_UW5	posiada rozwinięte umiejętności badawcze: rozróżnia orientacje w metodologii badań społecznych, formułuje problemy badawcze, dobiera adekwatne metody, techniki i konstruuje narzędzia badawcze, opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski oraz wskazuje kierunki dalszych badań
P7S_UK	KA7_UK1	zna rozszerzona terminologię z zakresu pracy socjalnej przynajmniej w jednym języku obcym
	KA7_UK2	potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie na tematy dotyczące pracy socjalnej z uwzględnieniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając z wielu dyscyplin
	KA7_UK3	potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych, zarówno ze specjalistami w zakresie dyscypliny, jak i odbiorcami spoza grona specjalistów.
	KA7_UK4	ma umiejętności leksykalne, interpretacyjne i translatorskie w zakresie problematyki pracy socjalnej dla języka obcego zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
P7S_UO	KA7_UO1	potrafi sprawnie realizować standardy działalności zawodowej we współdziałaniu z jednostką, rodziną, grupą i społecznością lokalną z wykorzystaniem nowoczesnych technik pracy
	KA7_UO2	potrafi pracować w zespole; umie przyjmować i wyznaczać zadania; ma pogłębione umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych
	KA7_UO3	potrafi współpracować w grupie i przyjmować w niej różne role
	KA7_UO4	potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności społecznej sposób postępowania, potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych
	KA7_UO5	jest gotowy do nawiązywania kontaktu z klientem oraz skutecznego motywowania go do aktywności i uczenia się samodzielnego rozwiązywania problemów
P7S_UU	KA7_UU1	jest świadomy poziomu swojej wiedzy i umiejętności, odczuwa potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia
KOMPETENCJE SPOŁECZNE, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	KA7_KK1	posiada zdolność do krytycznego myślenia, ma świadomość konieczności wykazania się naukową rzetelnością oraz umiejętnością poprawnego argumentowania w sytuacji sporu naukowego lub światopoglądowego
	KA7_KK2	jest wrażliwy na problemy społeczne, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania pomocowe

P7S_KO	KA7_KO1	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pomocy społecznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań pomocowych
	KA7_KO2	Potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów społecznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach praktycznych
P7S_KR	KA7_KR1	posiada pogłębioną umiejętność posługiwania się normami etycznymi w podejmowanej aktywności pracowniczej, dostrzega i analizuje dylematy etyczne, przewiduje skutki konkretnych działań
	KA7_KR2	jest przekonany o konieczności i doniosłości profesjonalnego podejścia do swoich obowiązków. Poszukuje optymalnych rozwiązań i postępuje zgodnie z zasadami etyki

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7 – poziom PRK (6 - studia pierwszego stopnia, 7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się. Treści programowe zajęć lub grup zajęć.

Grupa Zajęć_ 1 MODUŁ OGÓLNOUCZELNIANY

1) Antropologia kulturowa

KA7_WG1, KA7_UW2, KA7_UW3, KA7_KR2

Ustalenie przedmiotu antropologii kulturowej. Poszukiwanie prawideł rozwoju kultury – ewolucjonizm (James G. Frazer), koncepcja antropologii funkcjonalnej (Bronisław Malinowski i Alfred R. Radcliffe-Brown), strukturalizm antropologiczny (Claude Levi-Strauss), interpretatywna teoria kultury (Clifford Geertz). Kultura, płeć i osobowość – badania Ruth Benedict i Margaret Mead. Treści i zakres pojęcia kultura: polskie zwyczaje i obyczaje – ciągłość i zmiana, miejsce tradycji i przemian kulturowych w rozwoju Człowieka. Rytuał jako element przestrzeni kultury, jego rodzaje, funkcje i przykłady. Komunikacja w kulturze – język symboliczny. Wzory cielesności kobiecej i męskiej we współczesnej kulturze. Ruch w kulturze – elementy antropologii tańca, jego symbolika i znaczenie.

2) Technologia informacyjna

KA7_UW1, KA7_UW5, KA7_UK3

Założenia koncepcji kształcenia multimedialnego jako podstawa do planowania dydaktycznego i tworzenia materiałów dydaktycznych: wyszukiwanie, wersyfikowanie, przetwarzanie, wykorzystywanie i upowszechnianie treści cyfrowych; wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie pedagogicznym. Zagadnienia prawne technologii informacyjnych i ochrona danych: zagadnienia bezpieczeństwa i ochrony danych; prawa autorskie; typy licencji oprogramowani; piractwo komputerowe a własność intelektualnych; modele dystrybucji i ochrony treści w nowych mediach. Tworzenie i obróbka obiektów multimedialnych na potrzeby cyfrowego przekazu dydaktycznego: przetwarzanie grafiki rastrowej; przetwarzanie grafiki wektorowej. Tworzenie materiałów internetowych w technologii HTML: zapoznanie z budową strony internetowej; wprowadzenie do języka HTML; tworzenie materiałów dydaktycznych opartych na technologii HTML. Prezentacje edukacyjne w technologii Flash: zapoznanie z technologią Flash; zastosowanie technologii Flash do opracowania i prezentacji materiałów dydaktycznych. Projektowanie i realizacja multimedialnych programów edukacyjnych oraz jednostek dydaktycznych wzbogaconych o nowoczesne formy upogładowiania: SmartTech – Tablica interaktywna; programowanie w Scratchu.

3) Zarządzanie zasobami własności intelektualnej

KA7_UW1, KA7_UW5, KA7_UK3

Podstawowa terminologia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Własność intelektualna i własność przemysłowa jako dobra niematerialne. Procedury ochrony własności – definicje i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego. Aktywna ochrona własności intelektualnej. Znaczenie poszczególnych technik i sposobów ochrony własności intelektualnej. Zarządzanie własnością intelektualną a zarządzanie wiedzą. Zarządzanie własnością intelektualną w działalności naukowo-badawczej. Wsparcie publiczne dla zarządzania własnością intelektualną.

4) Język obcy

KA7_UK1, KA7_UK4, KA7_UU1

Pogłębianie kompetencji leksykalnych, gramatycznych, fonetycznych i socjokulturowych w komunikowaniu się w języku obcym, w tym doskonalenie umiejętności rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie. Znajomość kultury państw z danego obszaru językowego. Czynne posługiwanie się językiem obcym na poziomie językowym B2+ według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w kontaktach ze specjalistami jak również w komunikacji z osobami spoza grona specjalistów. Samodzielne zdobywanie wiedzy i rozwijanie zawodowych umiejętności z wykorzystaniem różnych źródeł w języku obcym.

Grupa Zajęć_ 2 MODUŁ PODSTAWOWY

5) Kierunki transformacji społecznej

KA7_WG2, KA7_WG5, KA7_WG6, KA7_UK2, KA7_KK2

czynniki i kierunki zmiany i kontynuacji kulturowej w Polsce w warunkach transformacji ustrojowej: struktura społeczeństwa polskiego- dynamika demograficzna, zmiany systemu wartości, religia i religijność, przemiany zbiorowości wiejskich, kształtowanie się społeczeństwa obywatelskiego w Polsce na tle Europy. Samoidentyfikacje Polaków. Polska w Unii Europejskiej.

6) Metodologia badań społecznych

KA7_WG2, KA7_WK3, KA7_UW1, KA7_UW5, KA7_UU1

podstawy filozoficzne orientacji poznawczych w badaniach naukowych – ogólne założenia ontologiczne i epistemologiczne. Metodologiczne podstawy współczesnych nauk społecznych – orientacja poznawcza pozytywistyczna i humanistyczna. Metody empiryczne ilościowe i jakościowe w naukach społecznych. Wykorzystanie metod statystycznych do opracowywania wyników badań ilościowych – statystyka opisowa i indukcyjna. Metody jakościowe w badaniach społecznych. Założenia i cechy badań jakościowych. Rodzaje badań jakościowych. Hermeneutyka jako procedura osiągania rozumienia. Etyczny wymiar badań jakościowych (fenomenologia, etnometodologia, filozofia dialogu i inne). Łączenie badań ilościowych i jakościowych – badania eklektyczne.

7) Socjologia dewiacji

KA7_WG4, KA7_WG5, KA7_WG6, KA7_UW2, KA7_UW3, KA7_UU1

ukazanie przeobrażeń społeczno – ustrojowych i ich wpływu na kategorie takie jak przestępczość i dewiacja, uzależnienia, agresja, przemoc. Socjologiczne koncepcje samobójstw. Ryzykowne zachowania seksualne wśród młodzieży. Dewiacja w ujęciu socjologicznym. Podkultury dewiacyjne. Dewiantyzacja stosunków społecznych. Kontrola społeczna. Dewiacyjne aspekty współczesnego świata. Miasto jako przestrzeń występowania dewiacji.

8) Komunikacja społeczna

KA7_WG5, KA7_UK2, KA7_UK3, KA7_UO5

Społeczny charakter procesu komunikowania – definicje i funkcje. Modele procesu komunikacji: transmisji, rytualny, orkiestralny, rozgłosu i recepcji. Teorie warunkujące kulturową analizę procesów komunikacyjnych: arbitralność i specyficzność kulturowa. Kompetencja komunikacyjna i językowa. Kontekst i jego znaczenie w procesie komunikowania społecznego. Cechy komunikowania się: interaktywność i transakcyjność, oraz impersonalność. Zjawisko komunikacji masowej. Podstawowe założenia interakcjonizmu symbolicznego w perspektywie analizy procesu porozumiewania się w społeczeństwie. Etnografia mówienia i etnografia przedstawiająca – założenia teoretyczne w procesie międzypokoleniowego porozumienia. Rola języka w komunikacji społecznej. Komunikacja niewerbalna

Grupa Zajęć_ 3 MODUŁ KIERUNKOWY

9) Elementy prawa i postępowania administracyjnego w pracy socjalnej

KA7_WK1, KA7_WK2, KA7_WK4, KA7_UW2, KA7_UU1

administracja publiczna w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym, funkcje administracji, zadania, podstawy prawne działania, swoiste cechy. Prawo administracyjne: pojęcie normy i przepisu prawnego, normy ustrojowe, materialnoprawne, procesowe; stosunek administracyjno prawny, pojęcia niedookreślone (nieostre) w prawie administracyjnym, uznanie administracyjne. Katalog źródeł prawa administracyjnego ze szczególnym uwzględnieniem ustaw, rozporządzeń wykonawczych w sferze pomocy społecznej i pracy socjalnej. Podmioty i formy działania administracji publicznej realizujące zadania publiczne w sferze socjalnej. - administracja rządowa, samorząd terytorialny, podmioty niepubliczne, relacje pomiędzy podmiotami administrującymi.

10) Profilaktyka wypalenia zawodowego

KA7_WG4, KA7_WK2, KA7_WK3, KA7_UW3, KA7_KR2

Koncepcje wypalenia zawodowego (indywidualne, organizacyjne, społeczno-środowiskowe), komponenty i uwarunkowania wypalenia zawodowego (model Ch. Maslach). Wypalenie jako brak kompetencji, egzystencjalny model wypalenia, koncepcja wypalenia jako narastającego rozczarowania. Strategie zapobiegawcze (organizacyjne, indywidualne oraz społeczne) wypaleniu w miejscu pracy. Techniki radzenia sobie ze stresem zawodowym. Znaczenie superwizji w profesjonalnej działalności służb społecznych. Kultura organizacyjna instytucji pomocy społecznej i etyka zawodowa.

11) Elementy prawa karnego i wykroczeń

KA7_WG6, KA7_WK1, KA7_UW3, KA7_UU1

Prawo karne materialne i prawo wykroczeń. Zasady obowiązywania ustawy karnej. Historyczna ewolucja polskiego prawa wykroczeń. Przepięstwo i formy jego przepięstwa. Charakterystyka wybranych typów czynów zabronionych. Zasady odpowiedzialności za wykroczenia. System sankcji za wykroczenia. Pojęcie, istota i katalog kar. Wymiar kary. Środki karne oraz inne formy reakcji prawnokarnej. Przedawnienie i zatarcie skazania.

12) Organizacja, monitorowanie i ewaluacja projektów społecznych

KA7_WG1, KA7_WG2, KA7_WG3, KA7_UW1, KA7_UW3, KA7_UW4, KA7_UW5, KA7_KR2

Projekt socjalny jako metoda pracy socjalnej - struktura projektu socjalnego i zasady jego konstruowania. Założenia metodologiczne projektu socjalnego. Analiza grup interesariuszy projektów socjalnych. Dziedziny i sposoby działania charytatywnych i socjalnych organizacji pozarządowych. Metodyki zarządzania projektami. Monitoring i ewaluacja projektów.

13) System prawny pomocy społecznej

KA7_WG1, KA7_WG2, KA7_WG3, KA7_WK2, KA7_WK4, KA7_UU1

Pomoc społeczna – geneza, pojęcie, cechy, cele, funkcje i zadania; miejsce pomocy społecznej w systemie prawa polskiego. Zasady pomocy społecznej – konstytucyjne, ustawowe i wypracowane w teorii pomocy społecznej. Charakterystyka regulacji prawnej pomocy społecznej. Podmioty realizujące zadania w sferze pomocy społecznej- administracja rządowa, samorządowa, podmioty niepubliczne. Status zawodowy pracowników socjalnych jako bezpośrednich realizatorów zadań w sferze pomocy społecznej. Świadczenia pomocy społecznej – rodzaje, kryteria i formy prawne przyznawania, decyzja administracyjna, umowy cywilnoprawne ze świadczeniobiorcami, działania faktyczne administracji pomocy społecznej. Procesowa ochrona prawa do pomocy społecznej- zasady, odrębności procesowe.

14) Wybrane elementy prawa pracy i zabezpieczenia społecznego

KA7_WK1, KA7_WK2, KA7_WK4, KA7_UU1

Przedmiot prawa pracy. Umowne i pozaumowne stosunki pracy. Podmioty prawa pracy - pracownik, pracodawca, zmiany organizacyjno-prawne po stronie pracodawcy. Rozwiązywanie umów o pracę – typy i charakterystyka. Wygaśnięcie stosunku pracy. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia pieniężne przysługujące pracownikom. Uprawnienia urlopowe pracowników. Świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego.

15) Analiza problemów społecznych

KA7_WG1, KA7_WG4, KA7_WG5, KA7_WG6, KA7_UW2, KA7_KK2, KA7_KO2

Teoretyczne ujęcie problemów społecznych, diagnoza jako niezbędny element działań na rzecz społeczności lokalnej, proces diagnozowania problemów społecznych i jego etapy, źródła informacji i sposoby ich pozyskiwania, narzędzia przydatne w diagnozowaniu problemów społecznych.

16) Strategie rozwiązywania problemów społecznych w środowiskach lokalnych

KA7_WG6, KA7_UW2, KA7_UO1, KA7_KK2, KA7_KO2, KA7_KR2

rola strategii, rodzaje, cele, elementy, problemy z tworzeniem i realizacją lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, warunki poprawności strategii rozwojowych, pomoc

społeczna i jej funkcje w aktywizacji i opracowywaniu strategii rozwoju lokalnego, analiza powiatowych i gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

17) Rodzina w sytuacji zagrożenia - aspekty socjalne

KA7_WG2, KA7_WG4, KA7_WG6, KA7_UO1, KA7_KK2

globalizacyjne czynniki zagrażające współczesnej rodzinie, przyczyny sytuacji kryzysowych, wybrane modele wsparcia społecznego dla rodzin w kryzysie, zakres działań pracownika socjalnego na rzecz rodziny.

18) Modelowe rozwiązania w pracy socjalnej

KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_UW5, KA7_UO5, KA7_KO2, KA7_KR2

modele polityki społecznej, przykłady modelowych rozwiązań w pracy socjalnej w Polsce i na świecie, empowerment jako skuteczne podejście w rozwiązywaniu problemów społecznych, podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, podejście narracyjne, trening skoncentrowany na zadaniach.

19) Wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin

KA7_WG4, KA7_WG8, KA7_UW2, KA7_UO1, KA7_UO4, KA7_KK2, KA7_KO1

Strategie pracy socjalnej z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami. Osoby niepełnosprawne – status prawny, orzecznictwo. Modele pracy z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami. Praca i jej znaczenie w życiu osób niepełnosprawnych. Koncepcja zatrudnienia wspomaganego, jej założenia i cele. Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych. Normalizacja warunków życia osób niepełnosprawnych szansą na ich niezależność i autonomię życiową.

Grupa Zajęć_ 4 MODUŁ PRZEDMIOTY DO WYBORU

20) Konstruktywne zwalczanie stresu lub Przedmiot do wyboru w języku obcym

Konstruktywne zwalczanie stresu

KA7_WG8, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO2, KA7_UO3, KA7_UO5, KA7_KK2

Stres w ujęciu pozytywnym i negatywnym. Najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych. Od stresu do choroby. Indywidualne sposoby reagowania na stres. Charakterystyka reakcji stresowej. Wybrane formy relaksacji jako konstruktywna odpowiedź na reakcję stresową m.in. ćwiczenia fizyczne, relaksacja neuromięśniowa, specyficzne oddychanie, trening autogenny.

Przedmiot do wyboru w języku obcym

KA7_UK1, KA7_UK2, KA7_UK3, KA7_UK4

Rozwiązywanie podstawowych problemów i kwestii społecznych, dla których podstawę teoretyczną budują różne dyscypliny naukowe, takie jak: socjologia, pedagogika, psychologia i prawo, zatem dyscypliny, które stanowią obszar nauk społecznych.

21) Warsztat pracy z rodziną lub Mediacje w pracy socjalnej

Warsztaty pracy z rodziną

KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO1, KA7_UO4, KA7_UO5

Cykl życia współczesnej rodziny. Konflikty w rodzinie. Rodzice - negocjatorzy. Sztuka sterowania różnicami. Rozwiązywanie konfliktów – umiejętności wychowawcze. Budowanie pozytywnego obrazu dziecka przez rodziców. Zapoznanie z narzędziami diagnostycznymi pomocnymi w pracy z dzieckiem i rodziną. Formy pomocy oferowane rodzinie w zróżnicowanej sytuacji życiowej.

Mediacje w pracy socjalnej

KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO1, KA7_UO4, KA7_UO5

Konflikt – diagnoza, koło konfliktu, eskalacja, rodzaje, typy. Sposoby rozwiązywania konfliktów i kryzysów. Negocjacje – proces i umiejętności negocjacyjne. Warsztat mediatora – techniki i umiejętności w praktyce. Mediacje – sztuka zadawania pytań. Techniki interwencyjne w mediacji. Sytuacje trudne w prowadzeniu mediacji. Diagnoza sytuacji rodzinnej – ćwiczenia praktyczne. Problem przemocy w rodzinie a mediacje. Dziecko w mediacji.

22) Aspekty pracy w środowisku zróżnicowanym kulturowo lub Socjologia migracji

Aspekty pracy w środowisku zróżnicowanym kulturowo

KA7_WG2, KA7_WG6, KA7_WK4, KA7_UW3, KA7_UK2, KA7_UO5

Zróżnicowane wymiary kultury, a praca z grupą zróżnicowaną kulturowo. Ramy zachowań społecznych w kulturze Polskiej w kontekście pracy z grupą zróżnicowaną kulturowo. Tożsamość indywidualna vs grupowa, a kompetencje kulturowe. Zagadnienie migracji. Szok kulturowy. Zmiana społeczna a rozwój społeczności. Wsparcie kulturowe - indywidualne podejście do klienta. Przygotowanie środowiska pracy – bariery integracji. Realizacja i założenia treningów kompetencji i komunikacji międzykulturowej.

Socjologia migracji

KA7_WG2, KA7_WG6, KA7_WK4, KA7_UW3, KA7_UK2, KA7_UO5

Migracja w ujęciu teoretycznym. Typy, rodzaje i przyczyny migracji. Ruchy ludnościowe na świecie. Migracja w świetle prawa i ekonomii. Współczesne problemy migracyjne. Wojna jako szczególne okoliczności migracji. Uchodźcy jako szczególny typ migrantów. Migranci a środowisko lokalne. Adaptacja społeczna migrantów. Wykluczenia społeczne a migracja. Dzieci w obliczu migracji. Praca socjalna z migrantami/uchodźcami.

23) Praca z trudnym klientem lub Dialog motywujący w pracy socjalnej

Praca z trudnym klientem

KA7_WG7, KA7_WG8, KA7_WK3, KA7_UW2, KA7_UO2, KA7_UO4, KA7_UO5, KA7_KR1, KA7_KR2

Przyczyny trudności w pracy z klientem pomocy społecznej. Typy trudnych klientów. Procedury postępowania z trudnym klientem pomocy społecznej. Traumatyczne wydarzenia życiowe: diagnoza i interwencja kryzysowa. Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi, z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi od alkoholu. Projektowanie działań pomocowych dla osób znajdujących się w sytuacjach trudnych.

Dialog motywujący w pracy socjalnej

KA7_WG7, KA7_WG8, KA7_UO2, KA7_UO5, KA7_KR2

Transteoretyczny model zmiany - fazy dialogu motywującego. Budowanie motywacji. Wybrane metody dialogu motywującego. Dialog motywujący w kontekście systemowej pracy z rodziną, w pracy z młodzieżą, w pracy z osobami z problemem uzależnień. Dialog motywujący w asystenturze rodziny. Doskonalenia stylu prowadzenia rozmowy z wykorzystaniem dialogu motywującego.

Grupa Zajęć_ 5 MODUŁ PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

24) Projektowanie włączające

KA7_WG6, KA7_UW3, KA7_UO2, KA7_KO2

Inkluzja społeczna. Budowanie środowiska włączającego. Dostępność środowiska fizycznego i społecznego. Wytyczne, wskazania i dobre praktyki w zakresie projektowania uniwersalnego w obszarze pomocy społecznej (rozwiązania dotyczące warunków przestrzennych, dostępności informacji, równego dostępu do usług pomocy i integracji społecznej). Zadanie projektowe – działanie w naturalnym środowisku lokalnym w konsultacji/ współpracy ze specjalistami z różnych dziedzin oraz osobami z niepełnosprawnością. Audyt dostępności wybranej placówki pomocy społecznej oraz opracowanie praktycznych rozwiązań z wykorzystaniem zasad projektowania uniwersalnego.

25) Dostępność przestrzeni edukacyjnej i społecznej – projektowanie uniwersalne*

KA7_WG4, KA7_WG6, KA7_UW3, KA7_UW4, KA7_KO1

Integracja, inkluzja społeczna, normalizacja środowisk życia osób z niepełnosprawnością. Podmiotowość i autonomia osób z niepełnosprawnością – idea niezależnego życia. Niepełnosprawność a zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Bariery fizyczne i społeczne w przestrzeni edukacyjnej i społecznej. Psychospołeczne konsekwencje doświadczania barier. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępności i funkcjonalności przestrzeni środowiska życia. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Koncepcja projektowania uniwersalnego, mechanizm racjonalnych usprawnień. Przykłady dobrych praktyk. Zajęcia warsztatowe - audyt i analiza dostępności wybranych przedmiotów codziennego użytku, pomocy dydaktycznych, informacji pisanych i graficznych itd. oraz funkcjonalności przestrzeni w placówkach pomocy społecznej z wykorzystaniem symulatorów wad wzroku, ograniczeń słuchowych, ruchowych. Zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w adaptacji materiałów zawierających informację pisaną i graficzną, przedmiotów codziennego użytku z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Formułowanie zaleceń modyfikujących spójnych z zasadami projektowania uniwersalnego w ramach prowadzonych audytów dostępności.

* Moduł wyrównujący, przedmiot skierowany do studentów, którzy na studiach I stopnia nie realizowali modułu projektowanie uniwersalne

Grupa Zajęć_ 6 MODUŁ DYPLMOWY

26) Seminarium magisterskie

KA7_WG1, KA7_WK1, KA7_WK3, KA7_WK5, KA7_UW5, KA7_UK1, KA7_UK2, KA7_UK4, KA7_KK1, KA7_KO1

Treści programowe realizowane w trakcie seminarium są zróżnicowane w zależności od zainteresowań badawczych. Wymagania stawiane publikacji naukowej (pracy dyplomowej) – struktura, język, zawartość merytoryczna, strona formalna i etyczna pracy. Dobór i wykorzystanie źródeł. Przypisy bibliograficzne. Przygotowanie i analiza indywidualnych metodologicznych koncepcji badawczych. Opracowanie narzędzi badawczych i przygotowanie do badań terenowych. Przygotowanie i analiza rozdziału teoretycznego, zawierającego prezentację badanej problematyki w świetle literatury przedmiotu. Charakterystyka wyników własnych badań w kontekście problemów badawczych. Przygotowanie empirycznej części pracy zawierającej charakterystykę terenu badań, badanej próby, instytucji, dyskusję wyników analizy danych, wnioski z badań oraz aneksy. Przygotowywanie wniosków z badań i formułowanie wypowiedzi na temat realizacji celów teoretycznych (poznawczych). Przygotowanie projektów, programów, propozycji konkretnych działań w odpowiedzi na cel praktyczny własnych badań. Przygotowanie i przedstawienie do oceny pierwszej wersji pracy magisterskiej. Poprawianie i przygotowanie ostatecznej wersji pracy.

Grupa Zajęć_ 7a MODUŁ do wyboru PRACA SOCJALNA Z RODZINĄ Z PROBLEMEM PRZEMOCY

27) a Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

KA7_WG4, KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_UW2, KA7_UK2, KA7_KR2

Pojęcie diagnozy, wybrane teorie i podstawowe zasady diagnozowania problemu przemocy w rodzinie. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie, cykl i mechanizmy. Uwarunkowania przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej, dziecka, wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

28) a Metodyka projektowania działań socjalnych i pomocowych w zakresie przemocy w rodzinie –

KA7_WG5, KA7_WG7, KA7_WG8, KA7_UW1, KA7_UW2, KA7_UW4, KA7_UO2, KA7_UO3, KA7_UO4, KA7_KO1

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie - ujęcia terminologiczne, rodzaje, cykl i mechanizmy przemocy w rodzinie. Zasady pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie, podstawowe zasady pracy. Standard pracy socjalnej z osobami dotkniętymi przemocą w kontekście ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Podstawy projektowania działań pomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie. Psychoterapia indywidualna i grupowa ofiar przemocy w rodzinie.

29) a Wybrane elementy prawa rodzinnego i opiekuńczego

KA7_WG1, KA7_WK2, KA7_WK4, KA7_UK2, KA7_KK1, KA7_KR1

Pojęcie, zakres i zasady prawa rodzinnego i opiekuńczego. Źródła prawa rodzinnego w Polsce. Stosunki rodzinne. Zawarcie małżeństwa. Małżonkowie jako podmioty prawa rodzinnego. Prawa i obowiązki małżeńskie. Małżeńskie ustroje majątkowe. Unieważnienie i ustanie małżeństwa. Rozwód i separacja. Władza rodzicielska. Piecza zastępcza. Opieka i kuratela.

30) a Superwizja w pracy socjalnej

KA7_WG4, KA7_UK2, KA7_UK3, KA7_UU1, KA7_KR2

Definiowanie, funkcje i cele superwizji. Przydatność superwizji w praktyce pracownika socjalnego. Uczestnictwo w sesjach superwizji grupowej.

31) a System usług i instytucji społecznych w zakresie pracy z rodzinami z problemem przemocy –

KA7_WG5, KA7_WG8, KA7_WK2, KA7_UW2, KA7_KO1

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu lokalnego. Najważniejsze wybrane instytucje społeczne podejmujące działania na rzecz osób i rodzin pokrzywdzonych problemem przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny i grupa robocza jako kluczowe elementy polskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Organizacje pozarządowe realizujące działania na rzecz osób pokrzywdzonych problemem przemocy domowej.

Grupa Zajęć_ 7b MODUŁ do wyboru ASYSTENT RODZINY

27 b Metodyka pracy asystenta rodziny

KA7_WG4, KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_UW4, KA7_UO4, KA7_KO1

Zasady i organizacja pracy asystenta rodziny. Kwalifikacja rodzin do asystentury. Wybrane modele metodycznego działania asystenta rodziny. Kompetencje i zadania asystenta rodziny. Etapy i organizacja pracy asystenta z rodziną. Metody i strategie działania w pracy asystenta z rodziną. Praca socjalna, wychowawcza i terapeutyczna asystenta z rodziną m.in. wzmocnianie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, integracja rodziny i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości. Sporządzanie i prowadzenie planu pracy z rodziną.

28 b Psychoterapia rodziny

KA7_WG5, KA7_WG8, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO4, KA7_KR2

Klasyfikacja podstawowych nurtów terapeutycznych. Podstawowe założenia psychoterapii systemowej w rozumieniu rodziny. Teorie funkcjonowania rodziny. Cykl życia rodzinnego. Psychodynamiczna oraz behawioralno-poznawcza terapia rodzin a terapia systemowa. Zasady etyczne w psychoterapii rodzinnej. Strategie, techniki i interwencje terapeutyczne w terapii systemowej. Genogram – graficzny schemat rodziny. Dylematy i błędy w prowadzeniu terapii dla małżonków.

29 b Wybrane elementy prawa rodzinnego i opiekuńczego

KA7_WG3, KA7_WK1, KA7_WK4, KA7_UK2, KA7_KK1, KA7_KO2

Pojęcie, zakres i zasady prawa rodzinnego i opiekuńczego. Źródła prawa rodzinnego w Polsce. Stosunki rodzinne. Zawarcie małżeństwa. Małżonkowie jako podmioty prawa rodzinnego. Prawa i

obowiązki małżeńskie. Małżeńskie ustroje majątkowe. Unieważnienie i ustanie małżeństwa. Rozwód i separacja. Władza rodzicielska. Piecza zastępcza. Opieka i kuratela.

30 b Problemy współczesnej rodziny

KA7_WG5, KA7_WG7, KA7_UW4, KA7_UO1, KA7_KO1

Rodzina w globalnym świecie społeczeństwa konsumpcyjnego. Makrospołeczne czynniki dezintegracji współczesnej rodziny polskiej. Kierunki przemian rodziny. Wielowymiarowość zagrożeń współczesnej rodziny. Wybrane zagadnienia zachowań patologicznych w rodzinie. Strategie rozwiązywania problemów współczesnych rodzin. Polityka rodzinna wobec przemian i zagrożeń rodziny.

31 b Warsztat umiejętności wychowawczych

KA7_WG8, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO2, KA7_UO3, KA7_KK2, KA7_KO2

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące dzieci przed zachowaniami ryzykownymi. Zasoby rodzica i zasoby dziecka. Ustalanie i ochrona własnych granic. Rozpoznawanie i nazywanie uczuć. Skuteczna komunikacja. „Wpisywanie” dziecka w role i uwalnianie od grania ról. Aspekty prawidłowych relacji rodzicielskich. Strategie rozwiązywania konfliktów. Rola zabawy w życiu dziecka i rodziny. Kara i pochwała. Wychowanie niezależnego człowieka.

Program nie przewiduje odbywania praktyk zawodowych.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia.

Zaliczenie, egzamin i inne sposoby weryfikacji określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki.

Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy.

1. Zasady dopuszczenia do egzaminu dyplomowego: zdanie egzaminów i uzyskanie zaliczenia modułów przewidzianych programem studiów, napisanie pracy dyplomowej.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.
3. Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy magistra po spełnieniu wymogów określonych w pkt 1 i 2.